

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวัดและประเมินผลการเรียน เป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะผลจากการวัดและประเมินผล จะเป็นข้อมูลให้ครูผู้สอนนำไปพิจารณาหาวิธีการในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง และ เกณฑ์การให้หลักสูตร¹ ซึ่งถือเป็นหน้าที่สำคัญของครูผู้สอนที่จะต้องวางแผนให้เกิดคุณค่าทางการเรียนมากที่สุด โดยจัดสิ่งต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างที่กำหนด และเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ออกของนักเรียนออกตลอดเวลา² ผู้วิจัยได้พยายามรวบรวมข้อคิดเห็นและผลงานวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน โดยแบ่งเป็นหัวข้อตามลำดับดังนี้

1. การวัดและประเมินผลการศึกษาโดยทั่วไป
2. การวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียน

การวัดและประเมินผล... ศึกษา

คว... การวัดและประเมินผลการศึกษา

บรรค... ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่าหมายถึงขบวนการในการ

¹กระทรวงศึกษาธิการ, "เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ ความถูกต้องในสมุดประจำตัว (ป.02/5) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" (กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์, 2525), หน้าค่านำ.

²กรมสามัญศึกษา, การสอนเพื่อตอบสนองสมรรถภาพของมนุษย์ (กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ป.), หน้า 2. (อัครสำเนา).

กำหนดตัวเลข หรือ คะแนน หรือ สัญลักษณ์อื่นใด เพื่อแทนปริมาณหรือคุณภาพของพฤติกรรม แต่ละด้านที่เจริญก้าวหน้าในตัวนักเรียน ส่วนการประเมินผลการศึกษา หมายถึงขบวนการ ในการตัดสินใจ สรุปคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่เจริญก้าวหน้าในตัวนักเรียนว่ามีคุณภาพเพียง ใดหรือไม่ หรือมีคุณภาพดีระดับใด¹

สุชา จันทรเอน และ สุรางค์ จันทรเอน กล่าวถึงการวัดผลว่าหมายถึงการตรวจสอบ เพื่อต้องการทราบปริมาณ จำนวน หรือคุณภาพในสิ่งของหรือตัวบุคคล โดยการใช้อะไรหรือ มือช่วยวัด ผลของการวัดต้องกำหนดเป็นตัวเลข และมีหน่วยของการวัด การวัดผลทางการ ศึกษา ไม่ได้อำนาจถึงคุณค่าของการเรียนว่าเด็กสามารถนำไปใช้ได้เพียงใด ส่วนการ ประเมินผล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการวัดผลแล้วนำมาตัดสินคุณค่า โดยมีหลัก การที่แน่นอนว่าผลที่ได้มีค่าเพียงใด การตัดสินคุณค่านี้ขึ้นอยู่กับภูมิหลังหรือพื้นฐานของแต่ละ บุคคล การประเมินผลทางการศึกษาจะต้องตรวจสอบดูว่า เด็กเรียนบรรลุถึงจุดประสงค์ที่ วางไว้ และนำไปใช้ได้เพียงใด²

สำเร้ง บุญเรืองรัตน์ กล่าวว่า การวัดผลหมายถึงการกำหนดเครื่องหมายหรือ ตัวเลข เพื่อแทนปริมาณหรือคุณภาพของสิ่งต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ส่วนการประเมิน ผล หมายถึงการวินิจฉัย ที่ราคา คุณค่า และวิชาต้องเป็นผลสรุปอย่างมีเหตุผล การประเมิน ผลจะเกิดหลังจากการวัดผล เป็นการนำเอาผลมาใช้ การประเมินผลที่ดีต้องตั้งอยู่บนรากฐาน แห่งการวัดที่หลาย ๆ ประการ³

¹บรรดต สุขปิติ, การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน (กรุงเทพมหานคร: กรุงสยามการพิมพ์, 2524), หน้า 3-23.

²สุชา จันทรเอน และ สุรางค์ จันทรเอน, การวัดทางจิตวิทยาและการศึกษา. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แพรวพินทยา, 2518), หน้า 3.

³สำเร้ง บุญเรืองรัตน์, การปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 67-73.

สุภาว วาดเขียน และ อรุณีย์ โภชนกา กล่าวว่าการวัดและประเมินผลทางการศึกษา มีคำศัพท์บางคำที่เกี่ยวข้องกันดังนี้

1. การสอบ (Test) หมายถึง การใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการทดสอบหรือ หมายถึง ขบวนการอันมีระบบที่ใช้ในการวัด เปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เช่น การเปรียบเทียบความสามารถ สมรรถนะ ความสนใจ เป็นต้น

2. การวัดผล (Measurement) เป็นขบวนการที่กำหนดค่าเชิงตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายที่จะวัด แล้วสอนและ เปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น ๆ เช่น วัดความสามารถทางสมอง วัดคุณสมบัติทางกายภาพ การวัดผลเป็นขบวนการที่กว้างขวางมากกว่าการทดสอบ การวัดผลทางการศึกษามักใช้กับสิ่งซึ่งจะต้องตีความหมายของผลมากกว่าการสอบ เพียงแจ้งถึงค่าผู้เข้ารับการสอบมากกว่าการสอบ

3. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการพิจารณาคัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความจริง ที่ขึ้นอยู่กับ การวัดหลาย ๆ อย่าง การประเมินผลจะมีคุณประโยชน์มากที่สุดเมื่อใด ผลหรือข้อมูลที่ถูกกองแน่นอน¹

ชวาล แพริศกุล กล่าวถึงการวัดผลการศึกษาไว้ว่า หมายถึง "ขบวนการใด ๆ ที่จะให้ได้มาซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่งอันมีความหมาย เช่น ขนาดสมรรถภาพ นามธรรมที่นักเรียนมีอยู่ในตน ถ้าใจแบบทดสอบเป็นเครื่องกระตุ้น ก็ถือเอาจำนวนผลงานที่นักเรียนแสดง ปฏิบัติหรือโต้ตอบออกมาเป็นเครื่องชี้บอกว่าเขามีสมรรถภาพในเรื่องนั้น ๆ ปานนั้น"² การประเมินผลการศึกษา หมายถึง "ขบวนการที่ครูนำทุก ๆ รายการที่ทราบจากการวัดไปใช้ คือ ครูนำผลจากการวัดผลเหล่านั้นมารวมกันเพื่อนำไปใช้วินิจฉัย ตีราคา คุณค่า และชี้ขาดลง

¹สุภาว วาดเขียน และ อรุณีย์ โภชนกา, การประเมินผลการเรียนการสอน พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทว้วัฒนาพานิช, 2520), หน้า 2-3. /

²ชวาล แพริศกุล, เทคนิคการวัดผล, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 140.

เป็นผลสรุปว่าเด็กคนนั้นมีคุณภาพสูงหรือต่ำ สมควรสอบไล่หรือตก และการประเมินค่าที่คนนั้น
ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของการวัดผลด้วย¹

স্যัมภ์ มาลาภรณ์ ให้ความหมายของการวัดผลว่าหมายถึงการแทนค่าผลด้วย
ตัวเลขว่าเป็นเท่าไร เป็นเชิงวิทยาศาสตร์ พิสูจน์ให้เห็นจริงจึงได้ ส่วนการประเมินผล
หมายถึงการพิจารณาผลรวมยอดหรือตีความผลการวัดสิ่งนั้น ๆ ว่าดีหรือไม่อย่างไร²

เกโซ สุวานนท์ กล่าวว่า การวัดผล มีความหมายกว้างกว่าการทดสอบ การ
ทดสอบ หมายถึงการวัดแต่เฉพาะการใช้แบบทดสอบเท่านั้น แต่ส่วนการวัดผลนั้นอาจจะใช้
เครื่องมืออื่น ๆ ที่ไม่ใช่แบบทดสอบวัดคุณลักษณะและความสามารถต่าง ๆ ที่ต้องการรู้ และ
ทั้งในการแปลความหมายของปริมาณที่ใครรับ ส่วนแบบประเมินผลนั้นโดยปกติ จะมีเรื่องราว
ของการวัดและการทดสอบเป็นส่วนหนึ่งแทรกอยู่เสมอ การประเมินผลนั้น พิจารณาผลไม่
เฉพาะแต่ค่าปริมาณเหมือนการวัดผล แต่จะพิจารณาผลในด้านคุณภาพด้วย³

วิริยา บุญชัย กล่าวถึง ความหมายของการวัดผลว่าหมายถึงการเปรียบเทียบสิ่ง
ที่ต้องการทราบกับเครื่องมือมาตรฐาน เพื่อต้องการทราบปริมาณหรือขนาด ซึ่งสามารถ
บรรยายผลได้ทันที ด้วยเครื่องมือมาตรฐานนั้นเป็นแบบบอกให้ทราบ ส่วนการประเมินผล
หมายถึงการกำหนดค่าหรือตีค่าหรือวัดคุณค่าในสิ่งที่ต้องการ จะทราบในทางรวม ๆ⁴

ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และ สุภา สิ้นสกุล กล่าวถึง
การวัดผล ว่าหมายถึง การกำหนดค่าที่เป็นจำนวนตัวเลข เพื่อมาแทนคุณสมบัติ และสิ่งที่
ต้องการวัด โดยมีการกำหนดคุณลักษณะหรือหน่วยของตัวเลข ส่วนการประเมินผลหมายถึง

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 141.

² สยามภ์ มาลาภรณ์, การวัดผลการศึกษาสำหรับครู (กรุงเทพมหานคร:
โรงเรียนสตรีเนติศึกษา (แผนกการพิมพ์), 2515), หน้า 4.

³ เกโซ สุวานนท์, จิตวิทยาสำหรับครูและผู้บริหาร พิมพ์ครั้งที่ 4: (กรุงเทพ
มหานคร: สำนักพิมพ์โอเคียนส์ไทร, 2514), หน้า 288.

⁴ วิริยา บุญชัย, การทดสอบและวัดผลทางผลศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนัก
พิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523), หน้า 9.

กระบวนการที่ใช้ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนโดยพิจารณาคะแนนหรือค่าอื่นเปรียบเทียบกับเกณฑ์คงไว้

สุนันท์ ศลโกสุม กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง ขบวนการในการนำสิ่งเร้าเข้าไปเร้าคุณลักษณะที่ต้องการวัด เป็นการทำให้ผู้ถูกเร้าได้แสดงปฏิกิริยา หรือพฤติกรรมโดยความคุณลักษณะนั้น ๆ ออกมา เป็นที่สังเกตใจและวัดได้ เป็นตัวเลข หรือ สัญลักษณ์ที่พบคุณภาพหรือปริมาณของพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้น ส่วนการประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสินวินิจฉัย ที่ราคา ลงสรุปสิ่งสำเร็จรูปสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์

ความสัมพันธ์ของการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนซึ่งแยกจากกันไม่ได้ ในระบบการจัดการศึกษานั้น คณะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมายปลายทางของการศึกษาว่า ต้องการให้ผู้เรียนเกิดระดับรู้อะไรและ เกิดพฤติกรรมอย่างไร กระบวนการเรียนการสอนจะทำหน้าที่ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ส่วนการวัดและประเมินผลจะเป็นขั้นตอนที่บอกให้รู้ว่าการเรียนการสอนนั้นไปแล้ว ผู้เรียนคนใดมีความรู้ความสามารถแค่ไหน เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด ซึ่งกว่านั้นการวัดและประเมินผลยังสามารถบอกให้ทราบว่า จุดประสงค์ของหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนที่จัดนั้นมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงไร ควรปรับปรุงแก้ไขหรือไม่อย่างไรได้อีกด้วย

¹ อัยยงศ์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และ สุภา สิ้นสกุล, ระบบสื่อการสอน (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 114.

² สุนันท์ ศลโกสุม, การประเมินผลการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ม.ป.ป.), หน้า 15.

กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน¹ จึงมีความสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์ของการเรียน กระบวนการเรียนการสอนและการวัดและ
ประเมินผล กิ่งแขนงนี้แสดงความสัมพันธ์ต่อไปนี้²

เมื่อกล่าวถึงการวัดและประเมินผลการศึกษาแล้ว มีคำที่ควรทราบและเข้าใจ
ความหมายอยู่ 3 คำ คือ การทดสอบ การวัดผล และ การประเมินผล

การทดสอบ หมายถึงขบวนการที่เราใช้ชุดของข้อคำถามไปเร้าให้ผู้ถูกทดสอบ
แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบออกมา ผลของการวัดมักจะมีค่าเป็นตัวเลข มากน้อย แตกคุณลักษณะ
ในสิ่งที่ต้องการจะวัดของผู้ถูกทดสอบนั้น

การวัดผล หมายถึงขบวนการวัดคุณลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือของบุคคลใด
ไม่จำกัดวิธี อาจใช้วิธีการทดสอบ วิธีสังเกต สัมภาษณ์ หรือวิธีอื่น ๆ ที่สามารถให้ข้อมูล
เกี่ยวกับคุณลักษณะที่ต้องการจะวัดได้

การประเมินผล หมายถึงขบวนการพิจารณาตัดสินใจในข้อมูลที่ได้อจากการวัดว่า
เป็นที่ต้องประสงค์หรือมีค่านิยมถูกต้องหรือไม่เพียงไร การประเมินผลจำเป็นต้องมีเป้าหมาย
หมายหรือเกณฑ์ไว่ก่อน แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้อจากการวัดนั้นมาประเมินว่าบรรลุเป้าหมายมาก
น้อยเพียงไร ผลที่ได้จากการประเมินผลจะเป็นข้อมูลย้อนกลับ แสดงถึงประสิทธิภาพของ
การสอนและการเรียน²

¹กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือประเมินผล (กรุงเทพมหานคร: จงเจริญการพิมพ์,
2522), หน้า 2.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

ความมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการศึกษา

ชวาล แพร์ตกุล กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการวัดผลการศึกษาว่า เป็นการปรับปรุง และพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์ ทำให้นักเรียนตั้งใจ เรียนและเรียนดีขึ้น เพราะการประเมินผล ช่วยกระตุ้นนักเรียนให้ทบทวนความรู้ที่เรียนมา นักเรียนจะทราบความก้าวหน้าในการเรียน ของตน นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือของครูในการพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอน และ ช่วยให้การตัดสินใจมีความเที่ยงตรงแน่นอน และยุติธรรมมากขึ้น¹

กมล สุคประเสริฐ กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินผล คือ เพื่อวัดระดับ พัฒนาของนักเรียน และหาทางส่งเสริมปรับปรุงการเรียนของนักเรียน ประการหนึ่ง ก็เพื่อ ค้นหาสิ่งบกพร่องต่าง ๆ ที่เป็นเหตุให้การเรียนการสอนไม่บรรลุผลตามจุดประสงค์²

นภาพร อมร เดิศสินไทย กล่าวถึงความมุ่งหมายของการวัดผลว่าการวัดผลการศึกษา มีความมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อจัดตำแหน่ง (Placement) เป็นการวัดผลเพื่อรู้ระดับความสามารถ ของนักเรียนแต่ละคนว่าอยู่ระดับใด เมื่อเทียบกับกลุ่มทั้งหมด เพื่อช่วยในการจัดกลุ่มนักเรียน และคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนในสถาบันต่าง ๆ

2. เพื่อวินิจฉัย (Diagnosis) เป็นการวัดผลเพื่อค้นหาว่านักเรียนแต่ละ คน เก่งหรือไม่เก่ง ในแต่ละวิชาเพราะสาเหตุอะไร เป็นการค้นหาข้อบกพร่องเพื่อหาทาง แก้ไขได้ถูกต้อง

¹ชวาล แพร์ตกุล, เทคนิคการวัดผล, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 4.

²กมล สุคประเสริฐ, หลักและวิธีวัดผลการศึกษา (กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช, 2510), หน้า 4.

3. เพื่อเปรียบเทียบ (Assessment) เป็นการวัดผลเพื่อดูพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคน วางออกมาจากเดิมเท่าใด ในช่วงเวลาหนึ่ง ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง และหาทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. เพื่อพยากรณ์ (Prediction) เป็นการวัดผลเพื่อใช้ผลการสอบทำนายนักเรียนควรจะเรียนอะไรจึงจะสำเร็จ เป็นประโยชน์ในการให้คำปรึกษาแนะแนวไว้สำหรับการเรียนให้ตรงกับความสามารถ

5. เพื่อประเมินค่า (Evaluation) เป็นการวัดผลเพื่อนำผลที่ได้ไปประเมินหาหรือชี้ราคาการศึกษาเป็นส่วนรวมว่าการศึกษาค่าเงินไปนั้นมีผลดีเพียงใด เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารในการใช้ผลการวัดนั้นไปปรับปรุงแก้ไขการจัดการศึกษาให้เหมาะสม¹

หลักการวัดผลการศึกษา

เพื่อให้การวัดและประเมินผลการเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ครูควรคำนึงถึงหลักการวัดและประเมินผลดังต่อไปนี้

1. กำหนดสิ่งที่ต้องการวัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอนซึ่งจะอยู่ในขอบข่ายของวัตถุประสงค์การศึกษา และครอบคลุมพฤติกรรมของผู้เรียนด้านพุทธิศึกษา ทักษะ และค่านิยม
2. เลือกเทคนิคการวัดผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และเหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด โดยใช้เทคนิคการวัดผลที่สามารถวัดพฤติกรรมได้ตรงกับความต้องการ
3. ใช้เทคนิคการวัดผลหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้ครอบคลุมพฤติกรรมผู้เรียนด้านตาม

ในภาพ อมรเจีคลินไทย, การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ
(ฉะเชิงเทรา : 2524), หน้า 4. (อัครสำเนา).

วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพราะเทคนิคการวัดผลแต่ละอย่างมีข้อดีและข้อจำกัดในตัวเอง

4. ศึกษาข้อดีข้อเสียของเทคนิคการวัดผลที่ใช้แต่ละประเภทซึ่งจะทำให้การวัดผลทุกครั้งรัดกุมและรอบคอบ มีความเที่ยงตรง และมีประสิทธิภาพ

5. ใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า โดยการนำผลการวัดเป็นเครื่องตรวจสอบคุณภาพของนักเรียนและใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการพิจารณาแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง และเป็นแนวทางในการจัดและบริหารงานการศึกษา¹

หลักการประเมินผลการศึกษา

การประเมินผลการศึกษา เป็นขบวนการที่ต่อเนื่องจากการวัดผลทางการศึกษา โดยอาศัยผลจากการวัดเปรียบเทียบกับเกณฑ์ หรือมาตรฐานที่วางไว้ แล้วตีค่าหรือสรุปว่า นักเรียนคนนั้นมีระดับพัฒนาการทางการเรียนอย่างไร มีคุณภาพเป็นอย่างไร การประเมินผลการศึกษา จำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบดัง 3 ประการ คือ

1. มาตรฐาน (Standard) หมายถึง เป้าหมายที่ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสิ่งที่จะประเมินว่าดี เหมาะสม ถูกต้อง หรือควรมีคุณสมบัติอย่างไรแค่ไหน โดยกำหนดเกณฑ์นั้นค่าไว้ เกณฑ์มาตรฐานของแต่ละวิชาย่อมแตกต่างกันตามความยากง่ายของเนื้อหา และลักษณะของผู้เรียน ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้สอน

2. การวัดผล (Measurement) หมายถึง การตรวจสอบหาปริมาณการ เรียนรู้ ตลอดจนคุณสมบัติของผู้เรียนว่ามีพัฒนาการอยู่ในระดับใดมากน้อยเพียงใด เป็นข้อมูลหรือรายละเอียดเกี่ยวกับผู้เรียน

¹ ชุมพร ยงกิตติกุล และ ประคอง วรรณสุต, "การวัดและประเมินผลการศึกษา," การสอนและการวัดผลการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 32-33.

3. การตัดสิน (Judgement) หมายถึงการนำผลการวัดไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อตัดสินว่าผู้เรียนเป็นอย่างไร การตัดสินจะ น่าเชื่อถือหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับมาตรฐานที่กำหนดไว้ และการวัดผลด้วย¹

ประเภทของการประเมินผล

การประเมินผลที่สำคัญมี 2 ประเภท คือ

1. การประเมินผลความก้าวหน้าของการเรียน
2. การประเมินผลเพื่อตัดสินการเรียน

เบนจามิน เอส. บลูม, เจ โทมัส เฮสติง และจอร์จ เอฟ. เมคัส (Benjamin S. Bloom; J. Thomas Hastings and George F. Madaus) ได้กล่าวถึงการประเมินผลทั้ง 2 ประเภท ไว้ดังนี้

1. การประเมินผลความก้าวหน้าของการเรียน (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลย่อยที่กระทำอยู่เสมอในระหว่างการเรียนการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะดูความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนและจะทำให้ทราบว่านักเรียนมีข้อบกพร่องทางการเรียนอย่างไร เพื่อจะแก้ไขปรับปรุงแก้ไขต่อไป สำหรับครูก็จะทำให้ทราบว่ากิจกรรมการสอนและสื่อการเรียนที่ใ้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ออกไป การประเมินผลแบบนี้อาจใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์และการ

¹ไพศาล หวังพานิช, "กระบวนการประเมินผลการศึกษา," พัฒนาวิทย์ 11 (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2518), หน้า 21-24.

ทดสอบ เป็นต้น โดยมากจะประเมินเมื่อจบบทเรียนหรือเรื่องที่เรียนแต่ละครั้ง

2. การประเมินผลเพื่อตัดสินการเรียน (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะวัดความสามารถของนักเรียน จาก การเรียนทั้งหมดเพื่อตัดสินในขั้นสุดท้าย ว่าผู้เรียนผู้นั้นประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ เทคนิคที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนของนักเรียนถูกกำหนดโดยจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เทคนิคดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นแบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ผลที่ครูสร้างขึ้น¹

นอกจากนี้การประเมินผลอาจจำแนกตามเกณฑ์การประเมินผลได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced) เป็นการประเมินจากเกณฑ์มาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น เพื่อที่จะประเมินคุณภาพโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ สำหรับการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินนั้น ครูอาจจะเป็นผู้กำหนด เกณฑ์ตนเองหรืออาจจะมีเกณฑ์ที่เป็นสากลอยู่แล้ว เช่น เกณฑ์ระดับชาติ เกณฑ์ระดับท้องถิ่น ในการประเมินผลการศึกษานิยมใช้การวัดอ้างอิงจากเกณฑ์ เพราะนักประเมินผลสนใจที่จะเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนกับเกณฑ์มากกว่าเปรียบเทียบกันเองในหมู่ผู้เรียน เกณฑ์ในการประเมินผลส่วนใหญ่ได้มาจากจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ระดับความสามารถของผู้เรียนที่พึงปรารถนา หรือพฤติกรรมที่คาดหวังหลังจากการสอน² การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ใ้คนนำมาใช้เพื่อการตัดสินการเรียนของนักเรียนเพื่อเลื่อนชั้น เช่น ตามหลักสูตรใหม่ได้กำหนดไว้ว่าผู้เรียนจะเลื่อนชั้นได้ก็ต่อเมื่อสอบผ่านร้อยละ 60 ของจุดประสงค์แต่ละประมวลประสบการณ์ ฉะนั้นเกณฑ์ในหนังสือร้อยละ 60 นั้นเอง

¹ Benjamin S. Bloom, J. Thomas Hasting and George F. Madaus, Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning (New York : McGraw-Hill Book Co., 1971), pp.61-62.

² อุทุมพร ทองอุไทย, การประเมินทางการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วีริชา, 2520), หน้า 35-38.

2. การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม (Norm-referenced) เป็นการประเมิน ความรู้ความสามารถของนักเรียนแต่ละคนโดยเปรียบกับนักเรียนคนอื่น ๆ ที่ได้รับการวัด ผลด้วยเครื่องมือชนิดเดียวกัน เช่นให้นักเรียนสอบข้อสอบแล้วเทียบผลการสอบของแต่ละ คนกับค่าเฉลี่ยของกลุ่มว่าใครจะไล่คะแนนสูงหรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มนี้ การประเมิน แบบอิงกลุ่มนี้จะทำให้ทราบว่านักเรียนคนใดเก่งหรืออ่อนกว่าเพื่อนในกลุ่ม¹ เพื่อจะได้จัด สอนเพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนที่อ่อนให้เรียนทันเพื่อน การประเมินผลแบบนี้มักนำมาใช้เพื่อ ปรับปรุงการเรียนการสอน

เทคนิคการวัดผลการศึกษา

การวัดผลทางกายภาพส่วนใหญ่เราสามารถวัดได้อย่างถูกต้องแน่นอน เพราะ เป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้ มีเครื่องมือและเกณฑ์เป็นมาตรฐาน เช่น ในการวัดความ กว้าง ความยาว น้ำหนัก ส่วนสูง ส่วนผลิตผลทางการศึกษามีลักษณะเป็นนามธรรม จำเป็น ต้องใช้วิธีการต่าง ๆ หลาย ๆ วิธี ในการวัดและต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผลของ การวัดถูกต้อง และน่าเชื่อถือ เทคนิควิธีในการวัดต่าง ๆ ได้แก่

1. การสังเกต (Observation) เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในการวัดและ ประเมินผลการเรียนเป็นรายบุคคลและกลุ่ม ซึ่งครูผู้สอนจะใช้วิธีสังเกตพฤติกรรมจริงของ นักเรียน แล้วนำผลที่ได้ไปประกอบการวัดผลด้วยเครื่องมืออื่น ๆ ว่าสอดคล้องกันหรือไม่ อย่างไร ทำให้การประเมินน่าเชื่อถือ และยุติธรรมยิ่งขึ้น การสังเกตมี 2 ลักษณะ คือ

1.1 การสังเกตพฤติกรรมขณะทำงาน เป็นการสังเกตนักเรียนขณะทำงาน ที่ได้รับมอบหมายให้ทำ เช่น ทำงานเกษตร ทำงานประดิษฐ์ ครูจำเป็นต้องสังเกตกระบวนการ

¹ สุนันต์ สถโกสุม, การประเมินผลทางการศึกษา (กรุงเทพมหานคร:ม.ป.ป.)

การทำงาน of นักเรียนในค่านต่าง ๆ เช่น การทำงานร่วมกัน ความเอาใจใส่ในการทำ
งาน เป็นต้น การสังเกตประเภทนี้ใช้ควบคู่กับการตรวจผลงาน

1.2 การสังเกตพฤติกรรมหลังการสอน เป็นการสังเกตการแสดงออกและ
ความเป็นไปของนักเรียนที่เกิดขึ้น โดยครูมิได้มีส่วนบังคับให้เกิดขึ้นโดยตรง เช่น เมื่อครู
สอนนักเรียนเกี่ยวกับการทำความสะอาดร่างกายไปแล้ว ครูจะคอยสังเกตว่าภายหลังจาก
นั้นนักเรียนรู้จักทำความสะอาดร่างกายหรือไม่ แล้วนำผลที่ได้จากการสังเกตนั้นไปตัดสินตาม
เกณฑ์ที่วางไว้

2. การสัมภาษณ์ (Interview) หมายถึง การสอบถามควหาว่าหรือจาก
การสนทนาโต้ตอบกันเพื่อหาข้อมูลบางอย่าง วิธีสัมภาษณ์มีส่วนคล้ายกับแบบสอบถามคือใช้
วิธีการถาม ตอบ เพื่อให้ได้รับความรู้ตามที่ต้องการโดยใช้คำถามจากผู้สัมภาษณ์โดยตรง เป็น
การพูดคุยต่อหน้าเป็นรายบุคคล ผู้สัมภาษณ์ควรใช้การบันทึกประกอบด้วย เพื่อใช้ในการ
วินิจฉัยและค้นหารายละเอียดข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ทักษะคติ ความสนใจ และประสบ
การณส่วนบุคคล การสัมภาษณ์ควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้แน่ชัด ผลการสัมภาษณ์ควรบันทึกไว้
ทันที หรืออาจใช้เทปบันทึกผลการสัมภาษณ์ไว้ก็ได้

ครูผู้สอนควรใช้การสัมภาษณ์ประกอบกับการสังเกต เพราะนอกจากจะใช้การสังเกต
และการดูแล้วยังใช้การพูดคุยเป็นเครื่องสื่อความหมายอีกด้วย ทำให้ครูทราบปัญหาและวินิจฉัย
ปัญหาได้ตรงตามความเป็นจริงมากขึ้น

3. การตรวจผลงาน (Checking) หมายถึง การนำผลงานของนักเรียนมา
พิจารณา ตีคุณค่า ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น การตรวจสอบด้านคุณภาพ ได้แก่ ความถูกต้อง
ความสวยงาม ประโยชน์ที่จะนำไปใช้ เป็นต้น และการตรวจสอบด้านปริมาณได้แก่จำนวนผล
งานที่นักเรียนทำได้ การตรวจผลงานนี้จะช่วยให้ครูทราบความก้าวหน้า และผลการปฏิบัติ
งานของนักเรียน ก่อนตรวจผลงานครูควรวางเกณฑ์ไว้ล่วงหน้าก่อนที่นักเรียนจะเริ่มลงมือ
ทำงาน

4. การทดสอบ (Test) เครื่องมือสำคัญของการทดสอบ คือ แบบทดสอบ ซึ่งหมายถึง ชุดของคำถามที่นำไปทำการวัด (สอบ) นักเรียนเพื่อให้ได้มาซึ่งผลของการศึกษา หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบนั้นครูอาจสร้างขึ้นเองหรือร่วมกันสร้างในนามของกลุ่มโรงเรียน อำเภอ หรืออาจใช้ข้อสอบมาตรฐานก็ได้ ข้อสอบที่ครูสร้างอาจเป็นข้อสอบแบบความเรียง แบบปรนัยหรือทั้งสองอย่าง¹ และควรวัดได้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ นอกจากนี้แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

4.1 มีความตรง (Validity) หมายถึงแบบทดสอบที่สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้ถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง และสมบูรณ์ตามความมุ่งหมาย กล่าวคือ แบบทดสอบจะมีคำถามที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาตามที่ครูสอนและผลที่ได้จากการทดสอบจะสามารถจำแนกเด็กออกเป็น 3 ประเภท คือ เก่ง ปานกลาง และไม่เก่งได้ถูกต้องตรงตามสภาพความจริง

4.2 มีความเที่ยง (Reliability) หมายถึงความคงที่ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบคนกลุ่มเดียวกันสองครั้งด้วยแบบทดสอบเดิม

4.3 มีความเป็นปรนัย (Objective) หมายถึง แบบทดสอบที่ไม่ขึ้นกับความคิดเห็นหรือทัศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะทุกคนที่อ่านข้อสอบนั้นจะเข้าใจตรงกันทั้งวิธีการและเนื้อเรื่อง กล่าวคือมีคำตอบที่แน่นอน และเห็นพ้องต้องกันว่าถูกหรือผิด แบบทดสอบที่มีความเป็นปรนัย จึงต้องเป็นแบบทดสอบที่มีคำถามชัดเจน รัดกุม มีวิธีการตรวจให้คะแนนอย่างมีมาตรฐานและสามารถแปลความหมายของคะแนนออกมาเป็นอย่างเดียวกัน

5. การบันทึก (Record) เป็นการบันทึกพฤติกรรมที่เด่นและเห็นว่าจะมี

¹วิชย ราษฎร์ศิริ, หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไต้หวัดนาพานิช, 2522), หน้า 79-80.

ความสำคัญในการศึกษาเด็ก เป็นรายบุคคล การบันทึกควรทำทุกครั้งที่พบพฤติกรรมที่น่าสนใจ
เกิดขึ้น ลักษณะการบันทึกมี 3 แบบ คือ

5.1 ระเบียบสะสม (Cumulative Record) คือ การบันทึกเกี่ยวกับการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนตั้งแต่เริ่มเข้าโรงเรียนเก็บสะสมไว้ เช่น ประวัติส่วนตัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว รายละเอียดเกี่ยวกับการเรียน ประวัติสุขภาพ ความถนัด ความสนใจพิเศษ งานอดิเรก กีฬา เป็นต้น

5.2 การบันทึกพฤติกรรมสะสม (Anecdotal Record) คือ การบันทึกพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกมาทั้งทางบวกและลบ โดยการสังเกตในขณะที่นักเรียนเดินเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน

5.3 อัตชีวประวัติ (Autobiography) เป็นการบันทึกด้วยนักเรียนเอง จะช่วยให้ครูเข้าใจในตัวเด็กยิ่งขึ้นทั้งอุปนิสัย ความสนใจ ความสามารถพิเศษ เช่น บันทึกงานอดิเรกที่ชอบ เขียนประวัติตนเอง เป็นต้น

6. การจัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) การจัดอันดับคุณภาพเป็นเทคนิคการวัดหรือให้คะแนนเกี่ยวกับผลงานที่ยากต่อการให้คะแนนเป็นตัวเลขแน่นอนได้แก่ การวาดเขียน งานการฝีมือ เรียงความ การคัดลายมือ หรือความประพฤติ พัฒนาการทางอารมณ์ หรือสังคม ครูผู้สอนจะนำผลงานของนักเรียนมาจัดรวมลำดับเปรียบเทียบทุกคน โดยครูจะสร้างบัตรคะแนนเพื่อตรวจสอบคุณภาพของผลงานนั้น ๆ พิจารณาว่าขอบข่ายที่ปฏิบัติประกอบด้วยงานปลีกย่อยอะไรบาง เช่น งานฝีมือ ครูควรพิจารณาจากความริเริ่มสร้างสรรค์ ประโยชน์นำไปใช้และความสวยงาม เป็นต้น จากนั้นก็แจกแต่ละข้อออกเป็นลำดับคุณภาพ 1, 2, 3, ... ต่อจากนั้นจึงนำการจัดอันดับไปเปลี่ยนเป็นคะแนนอีกครั้งหนึ่ง

7. แบบสอบถาม และแบบสำรวจ (Questionnaire & Checklist)
เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับวัดพฤติกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวกับความรู้ ความคิด แบบสอบถามเป็นการตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ โดยกำหนดขอบเขตของคำถามเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้แน่นอน ส่วนแบบสำรวจเป็นการสืบค้นสิ่งที่ต้องการจะทราบโดยทั่ว ๆ ไป โดย

สร้างเป็นรูปรายการที่จะสำรวจซึ่งไม่จำเป็นต้องมีผู้ตอบ แต่อาจใช้เทคนิคในการสังเกตเพื่อสำรวจก็ได้

8. การศึกษาเป็นรายบุคคล (Case Study) เป็นวิธีที่ครูจะได้ศึกษาหาทางช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีปัญหาเฉพาะราย เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับกลุ่มเพื่อน ๆ มีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วิธีการศึกษานี้ครูต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ซึ่งข้อมูลนั้นอาจจะได้มาจากการสังเกต สัมภาษณ์ บันทึกต่าง ๆ ทดสอบ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตีความเพื่อหาสาเหตุ และหาทางช่วยเหลือแก้ไขต่อไป

9. สังคมมิติ (Sociometry) เป็นวิธีการที่จะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคลที่อยู่เป็นคณะและใช้ในการพิจารณาว่าบุคคลแต่ละคนในกลุ่มเป็นที่ยอมรับของสมาชิกคนอื่นมากน้อยเพียงใด ทำให้สามารถช่วยให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ ครูสามารถใช้วิธีการนี้ช่วยแนะนำให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ อันจะเป็นประโยชน์ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนในการเล่นเกมนต่าง ๆ การจัดชั้นเรียนและแบ่งกลุ่มทำงาน

10. การให้สร้างจินตนาการ (Projective Technique) เป็นวิธีการที่ใช้สิ่งเร้าที่มีความหมายให้แก่ผู้ถูกทดสอบ เพื่อให้แสดงความรู้สึกหรือทัศนคติของตนออกมา โดยไม่มีการแนะนำใด ๆ ทั้งสิ้น สิ่งเร้าที่ใช้มีทั้งภาพเขียน รูปตุ๊กตา หรือสัตว์ต่าง ๆ และมีแบบทดสอบภาพเดือนดวงที่เรียกว่า เซเมติก แอ็พเพอร์เซปทีฟ เทสต์ (Thematic Apperceptive Test) และแบบทดสอบของโรซาร์ค (Rorschach) คือ ภาพที่ได้จากการหยดหมึกมีด้วยกัน 10 ภาพ โดยให้ดูทีละภาพแล้วถามว่าภาพเหล่านี้เป็นรูปอะไรบ้างตามประสบการณ์และความนึกคิดของผู้ถูกทดสอบ แล้วจึงนำคำตอบไปแปลความหมายที่ได้เฉลยไว้

ใส่ทิน เนียมพลับ, การประถมศึกษาและการศึกษาประถมศึกษา (กรุงเทพฯ-มหานคร: โรงพิมพ์วิศวะการพิมพ์, 2522), หน้า 113-116.

ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการศึกษา

การวัดและประเมินผลการศึกษาที่มีประโยชน์ดังต่อไปนี้คือ

ประโยชน์ต่อครู

1. ช่วยให้ครูทราบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเบื้องต้นของนักเรียนก่อนเข้าเรียน เพื่อครูจะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

2. ช่วยให้ครูสามารถกำหนดเกณฑ์ในการตัดสินการผ่านวัตถุประสงค์ในการเรียนให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของนักเรียน กล่าวคือ ก่อนที่ครูจะกำหนดเกณฑ์ดังกล่าวนี้ครูควรทราบระดับความสามารถของนักเรียนเสียก่อน

3. ช่วยให้ครูทราบว่า การสอนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

4. ช่วยให้ครูทราบปัญหาทางการเรียนของนักเรียน เพื่อจะได้ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน หรือหาวิธีการอื่นใดเพื่อขจัดปัญหาทางการเรียนของนักเรียนต่อไป

5. เพื่อเป็นข้อมูลแก่ครูในการแนะแนวการเรียน การทำงาน การแก้ปัญหาส่วนตัว และแนะแนวอาชีพให้แก่แก่นักเรียน¹

ประโยชน์ต่อนักเรียน

1. ช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน กล่าวคือ เมื่อทราบว่าจะมี

¹สุชา จันท์เอม, "การประเมินผลการศึกษา" มิตรครู 10 (15 พฤศจิกายน 2511) : 28.

การทดสอบ จะทำให้นักเรียนชวนชวยหาความรู้ และทบทวนสิ่งที่ได้เรียนมาเพื่อเตรียมตัวสอบ

2. ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนทราบว่าตนเองเก่ง-อ่อน ในวิชาใดหรือเนื้อหาส่วนใด และมีพัฒนาการอยู่ในระดับใดซึ่งจะช่วยให้รู้ทิศทางและเชตความสามารถของตน เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนของตนเองต่อไป¹

ประโยชน์ต่อการบริหาร

การตัดสินใจในการบริหารทางการศึกษาในทุกุระดับ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากการวัดและประเมินผลเสมอ เช่น การคัดเลือกบุคคลเขาทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ การจัดแบ่งประเภท การรับสมัครนักเรียนเข้าเรียน การปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารงานในโรงเรียนกล่าวคือ ผลของการวัดในแต่ละขั้นก็จะสะท้อนให้เห็นการเรียนการสอนในขั้นนั้น ๆ และผลของการวัดในโรงเรียนก็จะสะท้อนออกมาให้เห็นการบริหารของโรงเรียน ซึ่งถ้าได้นำข้อมูลจากการวัดมาใช้ในการปรับปรุงด้านการบริหารก็จะทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประโยชน์ต่อการวิจัย

ผลจากการวัดผลการศึกษาก็จะเป็นข้อมูลช่วยในการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน การแนะแนว และการบริหาร²

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ William A. Mehrens and Irvin J. Lehmann, Measurement and Evaluation in Educational Psychology (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1973), p.10.

²อนันต์ ศรีโสภณ, การวัดและประเมินผลการศึกษา, หน้า 8.

การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ในปี พ.ศ. 2520 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งเป็นผลให้ระบบการวัดและประเมินผลเปลี่ยนแปลงไปด้วยการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นี้ กำหนดให้โรงเรียนเป็นผู่วัดและประเมินผลเองด้วยความร่วมมือกับครูสอน จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรใหม่นี้ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และตัดสินผลการเรียน

1. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ทำได้โดย

1.1 การตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียนที่สอน กล่าวคือ ทดสอบความพร้อมก่อนเรียนเพื่อทราบพื้นฐานทางกาย อารมณ์ สังคม ความรู้และความคิดของนักเรียนแต่ละคน เพื่อครูจะได้้นำผลที่ได้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น ทำให้ทราบว่านักเรียนคนใดอ่อน หรือเก่งในคาบใด จะจัดการสอนอย่างไรจึงจะได้ผลดีที่สุด

1.2 การประเมินความรู้เปรียบเทียบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้น เป็นการประเมินผลในลักษณะสอนไปสอบไปเพื่อดูว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถและพฤติกรรมตามที่กำหนดหรือไม่เพียงใด ถ้านักเรียนคนใดยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ครูควรพิจารณาวิธีการปรับปรุงวิธีสอน หรือจัดสอนซ่อมเสริม ในการประเมินผลในลักษณะสอนไปสอบไปนี้ครูควรใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลาย ๆ อย่าง เช่น สังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน และทดสอบการวัดเพื่อประเมินความรู้เปรียบเทียบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้นนี้จะ เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู

1.3 การประเมินผลปลายภาค เป็นการประเมินผลเพื่อสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของแต่ละภาคเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนทราบผลความก้าวหน้าทางการเรียนซึ่งจะได้นำไปพิจารณาปรับปรุงตัวเอง และเพื่อให้ครูได้พิจารณากิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้ทำมาแล้วในช่วงหนึ่งภาคเรียนว่ามีข้อบกพร่องอะไรจะแก้ไขอย่างไร และเป็นการสรุป

ผลการเรียนรายงานใหญ่ปกครองทราบ

2. เพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน โดยนำคะแนนที่ได้จากการวัดผลมาใช้ในการตัดสินกล่าวคือ

2.1 ตัดสินว่านักเรียนมีความรู้ความสามารถ "ผ่าน" จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในสมุทประจําชั้นแต่ละหมวดประสบการณ์หรือไม่

2.2 ตัดสินว่านักเรียนมีความสามารถที่จะเลื่อนชั้นไปเรียนชั้นสูงขึ้นไปได้หรือไม่ โดยถือหลักพิจารณาดังนี้

(ก) นักเรียนชั้น ป.1, ป.3, ป.5 ต้องพิจารณาว่านักเรียนผ่านจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในสมุทประจําชั้นในแต่ละหมวดประสบการณ์ ร้อยละ 60 หรือไม่ เพราะไม่มีการสอบปลายปี ป.1, ป.3, ป.5 ฉะนั้นครูจะใช้ดุลยพินิจในการขอมให้เลื่อนชั้นขึ้นไปเรียนชั้นสูงขึ้น ถ้าเห็นว่าพอจะสอนซ่อมเสริมในส่วนที่ขาดได้ในปีการศึกษาต่อไป

(ข) นักเรียนชั้น ป.2, ป.4 ต้องพิจารณาว่านักเรียนผู้นั้นสามารถผ่านจุดประสงค์ในแต่ละหมวดประสบการณ์ไม่ถึงร้อยละ 60 นั้นบกพร่องไปจากเกณฑ์ที่กำหนดเล็กน้อยพอที่จะอนุญาตให้เข้าสอบปลายปีได้

2.3 จัดให้มีการสอบเพื่อประเมินผลปลายปีเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4, และ 6 ทุกกลุ่มประสบการณ์.

การตัดสินผลการเรียน

1. การตัดสินผลการเรียนต้องประเมินออกมาเป็น ระดับผลการเรียนโดยยึดหลักการประเมินเปรียบเทียบเป็นร้อยละดังนี้

ระดับ 4 ดีมาก

ไม่ต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรอีกแล้ว

หมายถึงได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

- ระดับ 3 คี แก๊ซโดยเสริมประสบการณ์เด็กให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
หมายถึงไคคะแนนระหว่างรอยละ 70-79
- ระดับ 2 คอนข้างคี แก๊ซโดยเสริมทักษะให้เกิดความเฉลียวฉลาดในการทำ
งานชนิดอื่น
หมายถึงไคคะแนนระหว่างรอยละ 60-69
- ระดับ 1 พอใช้ แก๊ซโดยให้ทำแบบฝึกหัดเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เกิดทักษะ
หมายถึง ไคคะแนนระหว่างรอยละ 40-59
- ระดับ 0 ต้องแก๊ซ คือต้องแก๊ซโดยควน ด้วยการตั้งต้นหัดใหม่
หมายถึงไคคะแนนต่ำกว่ารอยละ 40

2. เกณฑ์ในการตัดสิน

- 2.1 ชั้นประถมปีที่ 1,3,5 มีเกณฑ์ตัดสิน 2 เกณฑ์ คือ
- เวลาเรียนไม่น้อยกว่ารอยละ 80
 - ผ่านจุดประสงค์แต่ละหมวดประสบการณ์ไม่น้อยกว่ารอยละ 60
- 2.2 ชั้นประถมปีที่ 2,4,6 มีเกณฑ์ตัดสิน 3 เกณฑ์ คือ
- เวลาเรียนไม่น้อยกว่ารอยละ 80
 - ผ่านจุดประสงค์แต่ละหมวดประสบการณ์ รอยละ 60
 - ผ่านการสอบปลายปีไคระดับผลการเรียนตั้งแต่ 1 ขึ้นไป
- 2.3 เวลาเรียนไม่ครบ จุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหมวดประสบการณ์
ไม่ได้คาม:เกณฑ์ของซ้ำชั้น

3. ขอยกเว้น

- 3.1 ชั้นประถมปีที่ 1,3,5
- เวลาเรียนไม่ครบ แต่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้เลื่อนชั้น
ได้

- เวลาเรียนครบ ผ่านจุดประสงค์ไม่ได้ตามเกณฑ์ ให้เลื่อนชั้นได้
แต่ต้องสอนซ่อมเสริม

3.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2,4

- เวลาเรียนไม่ครบผ่านจุดประสงค์ให้เข้าสอบได้ ถ้าสอบได้
ระดับ 1 ขึ้นไปให้เลื่อนชั้น
- เวลาเรียนครบ ไม่ผ่านจุดประสงค์ให้เข้าสอบได้ ถ้าสอบได้
ระดับ 1 ขึ้นไปให้เลื่อนชั้น
- ผู้เข้าสอบปลายปี ตามผลการสอบไม่ผ่านขาดเพียงเล็กน้อย
ให้เลื่อนชั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียน

ในปี พ.ศ. 2518 สุทิน เนียมพลับ ได้ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่เจ็ดที่มีการสอบครั้งเดียวกับการสอบหลาย
ครั้ง โดยทดลองสอนบทเรียนวิชาคณิตศาสตร์แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนประถม-
ศึกษามางแค จำนวน 60 คน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใกล้เคียงกัน ผล
การวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอบย่อยหลายครั้ง มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่า
นักเรียนที่ได้รับการสอบเพียงครั้งเดียว ทั้งในภาคความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และ
ความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้รวมกัน¹

¹สุทิน เนียมพลับ, "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่เจ็ด ที่มีการสอบรวมครั้งเดียวกับการสอบหลายครั้ง (วิทยานิพนธ์ปริญญามหา
บัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), บทคัดย่อ.

ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 รัตน์ ยืนนาน ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครู และผู้บริหาร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ปี 2521 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่ทำหน้าที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2521 ในเขตจังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 650 คน ครูชั้นผู้ หัวหน้าหมวดการศึกษาศึกษานิเทศก์และหัวหน้าส่วนการศึกษาใน เขต 2 จังหวัดดังกล่าว 560 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยผู้บริหารมีความเห็นว่ามี ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียน การใช้สื่อการสอนและการประเมินผลไม่บรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริงได้ เพราะโรงเรียนแต่ละแห่ง ไม่สามารถจัดหาสื่อการเรียนมาสนอง กิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบตามแผนการสอน และไม่เหมาะสมกับเด็กวัยนั้น ๆ เพราะ เด็กไม่ชินกับวิธีการ การประเมินผลสร้างความยุ่งยากแก่ครูมาก¹

ในปีเดียวกัน สุมาลี จันทร์ชลอ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 217 คน โดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ครูเป็นรายบุคคล ผลการวิจัย ปรากฏว่าครูโดยส่วนรวมมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนค่อนข้างน้อย ครูโรงเรียนรัฐบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนสูงกว่าโรงเรียน ราษฎร์หรือยังมีนัยสำคัญทางสถิติ การปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลอย่างถูกต้องอยู่ใน ระดับปานกลาง และไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ครูยังมีปัญหาสำคัญในเรื่อง คู่มือการประเมิน ผลการเรียนไม่พอ ขาดความรู้เรื่องระเบียบการประเมินผล ขาดคำแนะนำ ไม่มีความรู้ เกี่ยวกับการเขียนข้อสอบ และวิธีการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตลอดจนความรู้เกี่ยวกับ วิธีการวัดและประเมินผลทั่วไปและก่อนเรียน²

¹ รัตน์ ยืนนาน และคณะ, "ความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา ปี 2521", (กรุงเทพมหานคร, 2522), หน้า 49.

² สุมาลี จันทร์ชลอ, "การติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521," (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), บทคัดย่อ.

ในปีเดียวกัน ปองจิต อ่อนเฒ่า ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผล การสอนการ เรียนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยส่งแบบสอบถามไปยังครู ภาษาไทย 142 คน นักเรียน 240 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 24 แห่ง ผล การวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผล คือ การมีเวลาเรียนจำกัด โอกาสวัดผล ระหว่างเรียนมีน้อย ครูขาดความชำนาญในการสร้างข้อสอบชนิดต่าง ๆ เวลาในการสร้าง และตรวจให้คะแนนข้อสอบมีน้อย การให้เกรดมีปัญหาเพราะ เกณฑ์ของครูแต่ละคนแตกต่างกัน¹

ในปีเดียวกัน สมพงษ์ จิตระดับ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร การศึกษา และครูประจำการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครต่อการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา 2521² โดยการใช้แบบสอบถาม ตัวอย่างประชากร ประกอบด้วยผู้บริหาร การศึกษา 229 คน ครูประจำการ 226 คน ผลการวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี มีความพร้อม ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะว่าโรงเรียนควรมีความพร้อมใน ด้านการสร้าง เครื่องมือวัดผลก่อนเรียนและระหว่างเรียน ควรสร้างแบบทดสอบชนิดต่าง ๆ เก็บไว้เป็นระบบเพื่อครูจะได้นำไปใช้ได้ และควรตั้งกรรมการประเมินผลเพื่อช่วยกำหนด เกณฑ์ต่าง ๆ ในการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร²

ในปีเดียวกัน บุญชู ไพจิตร ได้ศึกษาผลของการทดสอบย่อยที่ติดต่อผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนวิชาหลักภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็น

¹ ปองจิต อ่อนเฒ่า, "ปัญหาการวัดและประเมินผล การสอนการ เรียนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521) หนานที่คัดย่อ.

² สมพงษ์ จิตระดับ, "ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521), หน้า 146.

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2520 ของโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 82 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 6 ฉบับ แบบทดสอบรวม 1 ฉบับ ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการทดสอบย่อยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีการทดสอบย่อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01¹

ในปีเดียวกัน สุกัญญา สุจริตจิตร ได้ศึกษาเรื่อง "ปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มบูรณาการตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แบบสอบถาม ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 310 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 40 คน สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 30 คน และสังกัดเทศบาลจำนวน 25 คน ผลการวิจัยด้านการวัดและประเมินผลพบว่า ครูส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดในแผนการสอน การตรวจสอบพฤติกรรมของนักเรียนที่คงหายไปที่บ้านของนักเรียนเป็นปัญหาสำหรับครู เพราะทำไม่ได้ครบถ้วนให้เวลามากกว่าเดิม และชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจวิธีการวัดและประเมินผลดังกล่าว เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้ให้ความร่วมมือได้ถูกต้อง²

ปี พ.ศ. 2522 บุญนิกย์ ไวลูติก ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ครูประจำการ และนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 100 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา 266 คน ครูประจำการ 251 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 120 คน โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นและสัมพันธภาพความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลพบว่าส่วน

¹บุญชู ไพจิตร, "ผลของการทดสอบย่อยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักภาษาไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2521), หนาบทคัดย่อ.

²สุกัญญา สุจริตจิตร, "ปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มบูรณาการตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หนา 153-158.

ใหญ่ครูปฏิบัติตามที่คู่มือครูและแผนการสอนเสนอแนะพอสมควร¹

ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 วิไล โบว์เสวีวงศ์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน ปรากฏว่า ผู้บริหารและครู มีปัญหามากในเรื่องความร่วมมือกันเอกสารประเมินผล วัสดุเพื่อจัดทำแบบทดสอบ ความรู้ด้านการประเมินพฤติกรรมตามจุดประสงค์ในสมุดประจำชั้น ความร่วมมือจากคณะครู และผู้ปกครอง และความร่วมมือช่วยเหลือเกี่ยวกับบริการด้านขอทดสอบมาตรฐานของโรงเรียนเป็นระยะ ๆ²

ในปีเดียวกัน วิเชียร เทียมเมือง ได้ทำการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2521 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2521 จำนวน 682 คน จากโรงเรียนซึ่งสุ่มแบบง่ายมาจากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี อำเภอละ 3 โรงเรียนตามขนาดของโรงเรียน ยกเว้นอำเภอวัดเพลง มีโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และภาษาไทยซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น 4 ฉบับ และแบบสำรวจเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครู สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลได้ว่า ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทยของนักเรียนโดยเฉลี่ยเกณฑ์ 50 % เป็นเครื่องตัดสิน พบว่านักเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ โดยได้คณิตศาสตร์ร้อยละ 70.53 และภาษาไทยร้อยละ 67.60 ทั้งภาษาไทยและคณิตศาสตร์ นักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กมีผลสัมฤทธิ์

¹บุญนิตย์ ไวสุศักดิ์, "ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ครูประจำการและนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521" (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2524), หน้า 112.

²วิไล โบว์เสวีวงศ์, "ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 6" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), บทคัดย่อ.

สูงกว่าเกณฑ์ แต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่สูงกว่านักเรียนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก¹

ในปีเดียวกัน สมศักดิ์ วสุนันท์ ได้สำรวจความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาที่ 1 เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ในจังหวัดชลบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูสอนชั้นประถมศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2521 ในอำเภอและเทศบาลต่าง ๆ ของจังหวัดชลบุรี รวม 120 คน โดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาที่ 1 เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ผลการวิจัยในด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ครูที่มีความเข้าใจดีเกี่ยวกับเรื่องการวัดและประเมินผลมี 50 % ยังเข้าใจน้อย 50 % และครูทองการความเข้าใจดีในเรื่องนี้มากถึง 72 % เกี่ยวกับการขยายจุดประสงค์และการเทียบเคียงสอบตามจุดประสงค์ และการเขียนข้อสอบบ่งบอความหมายนั้น ครูยังเข้าใจน้อย 46 % และ 67 % ตามลำดับ ครูทองการได้มีการพัฒนานาการวัดผลเป็นขั้น ๆ ไป ปีละชั้น 82 % นอกจากนี้ยังเสนอแนะว่าผู้บริหารและฝ่ายวิชาการของเข่าไปช่วยเหลือเพื่อให้เกิดความเข้าใจหลักสูตร วิธีการวัดผลและประเมินผลโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรม การให้การศึกษาคอยตนเอง การร่วมสนทนา และการตั้งกลุ่มอภิปรายกันเฉพาะเรื่องตามโอกาส²

ในปีเดียวกัน บังอร พุ่มสะอาด ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาที่หนึ่งที่มีต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูชั้นประถมศึกษาที่ 1 ทุกสังกัดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 542 คน จากการใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็น ผลปรากฏว่าครูส่วนใหญ่เห็นว่าการตัดสินผลการเรียนชั้นประถมศึกษาที่ 1 แบบใหม่มีสอบ

¹ วิเชียร เทียมเนื่อง, "ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีเกเรศึกษา 2521 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่หนึ่ง โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี" ใน ผลงานวิจัยทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, บรรณาธิการ, 2 เล่ม (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และท่าปกเจริญผล, 2524), หน้า (2-4)-(2-8).

² สมศักดิ์ วสุนันท์, "ความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาที่ 1 : เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ในจังหวัดชลบุรี," (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และท่าปกเจริญผล, 2522), หน้า 102-104.

ปลายปีทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพไม่คี่ และมีครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวนหนึ่งไม่แน่ใจว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรียนแบบคนควาได้ คาดว่าจะไถดล 50 % การตัดสินผล การเรียนการสอนตามหลักสูตร 2521 ทำให้เด็กอ่อนทางวิชาการ ครูส่วนใหญ่มีปัญหาคความ เข้าใจเรื่องการประเมินผลตามหลักสูตรใหม่¹

ในปีเดียวกัน กองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม และเวลา ในการปฏิบัติงานของครูประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา 31 คน ศึกษานิเทศก์จังหวัด 13 คน อาจารย์วิทยาลัยครู 27 คน อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา 10 คน โดยการใ้แบบสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ผลวิจัยเกี่ยวกับการ วัคและประเมินผลปรากฏว่า ครูตรวจสมุดงานมากที่สุด รองไปคือการตรวจแกขณะทีนักเรียน ทำงาน เวลาที่ใช้ในการวัคผลและตรวจผลงานประมาณ 10 %²

ในปีเดียวกัน สุพหล ภาษา และคณะ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศติดตามผล และประเมินผลการใช้หลักสูตรใหม่ 2521 โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยใ้แบบสอบถามและสัมภาษณ์เพิ่มเติม จากตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครูใหญ่ ครู ป. 1 ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับการประเมิน ผลการเรียน ครูเห็นว่า หลักสูตรให้อ่านางแก่โรงเรียนในการประเมินผล และมีการตรวจ สอบพฤติกรรมโลกดุมเนื้อหา ส่วนในคาบริการทาง ๆ ครูเห็นว่าการแจกหนังสือเรียน สมุด วัคผล (แบบ ป.02) บัญชีเรียกชื่อ สมุดรายงาน (แบบ ป.01) สมุด ดินสอ และอื่น ๆ ควรจัดแจกก่อนเปิดเรียน 1 พฤษภาคม กับทั้งได้เสนอแนะว่าควรตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทาง

¹ บังอร พุ่มสะอาด, "ความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งที่มีต่อการใ้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521.

² กรมสามัญศึกษา กองการประถมศึกษา, "พฤติกรรมและ เวลาในการปฏิบัติงาน ของครูประถมศึกษา ใน ผลงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, ขรรณาธิการ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์และท่าปากเจริญผล, 2524), หน้า 92-97..

การเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา¹ เมื่อสิ้นปีการศึกษา¹

ในปี พ.ศ. 2523 พรรณวดี ม้าดำพอง และคณะ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา¹ ในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างคือครูที่ทำการสอนชั้นประถมศึกษา¹ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ปีการศึกษา 2521 ในจังหวัดเชียงใหม่ 737 คน และจังหวัดแม่ฮ่องสอน 121 คน โดยใช้แบบสำรวจความรู้ความเข้าใจและปัญหาในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 สรุปผลเกี่ยวกับความเข้าใจในการใช้หลักสูตรของครูชั้นประถมศึกษา¹ จังหวัดเชียงใหม่โดยเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอพบว่าครูชั้นประถมศึกษา¹ ของอำเภอหางดงและสันป่าตองมีความรู้ความเข้าใจต่ำกว่าเกณฑ์ เกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ปัญหาอันดับแรกของทั้งจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน ได้แก่วิธีหาความรู้การเรียนรู้อย่างไร คือ ปัญหาหาค้นกิจกรรมการเรียน โดยไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการที่ความสามารถของนักเรียนต่างกันทำให้ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา¹ มีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียน สำหรับปัญหาหาค้นการวัดและประเมินผล ไม่เป็นปัญหาที่เด่นชัดและไม่อยู่ในเกณฑ์เป็นปัญหา²

ในปีเดียวกัน วิทยา บุญชัย ได้สำรวจความต้องการด้านวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ โรงเรียนสังกัด กรมสามัญศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัด โรงเรียนเทศบาลและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 160 คน และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา¹-2 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและ

¹สุพล ภาษา และคณะ, การนิเทศติดตามผลและประเมินผลการใช้หลักสูตรใหม่ 2521 โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ" ใน ผลงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, บรรณาธิการ. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2522), หน้า 133-139.

²พรรณวดี ม้าดำพอง และ คณะ, "การศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา¹ ในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน" (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2522), หน้า 109-111.

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 220 คน โดยใช้แบบสอบถาม แบบประเมินค่า และแบบคำถามปลายเปิด ผลการวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนพบว่าโรงเรียนต้องการความช่วยเหลือในด้านเอกสารการประเมินผลการเรียน เป็นความต้องการระดับ 5 สำหรับความต้องการเป็นอันดับแรก คือ การผลิตสื่อการเรียน รองลงมาคือการใช้สื่อการเรียน วิธีสอน และเอกสารหลักสูตรตามลำดับ¹

ในปีเดียวกัน วัลลภา อารีรัตน์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ หนึ่ง และสอง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี โดยศึกษาสภาพทั่วไป ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยใช้ตัวอย่างประชากรเป็นครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 205 คน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 205 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า²

1. วิธีการวัดผลการเรียนของนักเรียนที่ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ปฏิบัติมาก คือการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในชั่วโมงเรียน และทำแบบฝึกหัดเป็นการบ้าน ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การตัดสินพฤติกรรมของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ กิจกรรมการวัดและประเมินผลที่ทำมากคือ การแจ้งผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ การแจ้งผลการสอบให้นักเรียนทราบ และการสร้างข้อสอบเพื่อวัดผลการเรียนส่วนใหญ่ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำเอง

¹วิทยา บุญสม "ความต้องการด้านวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนราธิวาส" (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และท่าปากเจริญผล, 2524), หน้า 118.

²วัลลภา อารีรัตน์, ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและสอง ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้าบทคัดย่อ.

2. ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 มีปัญหามากในเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน ความเข้าใจในการแยกจุดประสงค์แต่ละข้อจากสมุคประจำชั้น เพื่อวัดพฤติกรรมนักเรียน การวัดผลระหว่างการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ หลังจากสอนจบแต่ละบทเรียน การสอบปลายภาคเรียนให้ครอบคลุมทุกจุดประสงค์การเรียนรู้ การใช้วิธีวัดและประเมินผลด้วยการสังเกตและการจัดบันทึก พฤติกรรม การสัมภาษณ์ การสอบปากเปล่า การเลือกเครื่องมือการวัดผล การเรียนให้เหมาะกับพฤติกรรมที่จะวัด การแบ่งเวลาในชั่วโมงเรียนเพื่อวัดผลการเรียน การสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจรายการเพื่อวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อปรับปรุงให้เป็นข้อสอบที่ดี และการใช้บริการของโรงเรียนเกี่ยวกับเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คือ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โดยเฉลี่ยเห็นด้วยกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเรื่องจุดมุ่งหมายการวัดและประเมินผล วิธีการวัดผลการเรียน ผู้ทำหน้าที่วัดและประเมินผลการเรียน การปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียน

นอกจากนี้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ดังนี้

1. ควรจัดให้มีการอบรมครูในเรื่องการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าการให้ความรู้แบบบรรยายหรือการอบรมจากเอกสาร
2. ควรลดจำนวนนักเรียนที่ครูแต่ละคนรับผิดชอบให้น้อยลง เพื่อครูจะสามารถในการวัดและประเมินผลได้อย่างสม่ำเสมอ
3. เมื่อครูวัดผลแล้วพบว่ามึนักเรียนที่ยังไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูควรจัดสอนซ่อมเสริม แล้วทำการวัดผลซ้ำอีกครั้งหนึ่งซึ่งอาจใช้วิธีวัดผลแบบเดิมหรือวิธีอื่นก็ได้
4. โรงเรียนควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างเครื่องมือวัดผลเช่น กระดาษ

เครื่องโรเนียว เพื่อครูจะได้นำมาใช้ในการสร้างเครื่องมือวัดผล

5. ควรมีการออกข้อสอบร่วมกับโรงเรียนอื่น ๆ หรือกลุ่มโรงเรียนเพื่อช่วยให้มาตรฐานการจัดการเรียนรู้นักเรียนเท่ากันทุกโรงเรียน

ในปี พ.ศ. 2524 พิศิษฐ์ ศัมพวนิช ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรใหม่ในเขตจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ และ ศรีสะเกษ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ จำนวน 152 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มเคินทางเขาไปสำรวจ เก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งสิ้น 894 ฉบับ โดยใช้แบบสอบถามความเข้าใจหลักสูตรและการประเมินตามหลักการของหลักสูตรใหม่ ผลการวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลพบว่า ครูประณมศึกษาโดยส่วนรวมมีความเข้าใจในการประเมินผลตามหลักสูตรใหม่อยู่ในระดับปานกลาง¹

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹พิศิษฐ์ ศัมพวนิช, "ปัญหาการใช้หลักสูตรใหม่ในเขตจังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์และศรีสะเกษ" (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์และท่าปกเจริญผล, 2524), หน้า 114.